

er en ypperlig Ordning; man faar en god brugelig Ordbog for en nogenlunde rimelig Pris og i en nogenlunde rimelig Tid. Enkelt-hederne ved den Ordning, der er truffet, skal jeg ikke her komme ind paa. Overenskomsten er oversendt til Finansudvalget, og det ærede Medlem fra Kolding vil der kunne studere de enkelte Paragraffer nøjerø; for øvrigt kan der ogsaa, hvis det skulde ønskes, ske en Forhandling mellem mig og Finansudvalget om Sagen.

De samme to ærede Medlemmer, det ærede Medlem fra Kolding og det ærede Medlem fra Vinderup, har angrebet den Til-ladelse, der er givet Dr. Mantzius til at op-træde ved nogle Forestillinger her i Køben-havn. Da jeg ikke har været med til Dr. Mantzius' Afskedigelse — det skete under min Formand, Minister Appel —, vil det blive nødvendigt for mig at give nogle Op-lysninger om den. Afskedigelsen gjaldt fra første Oktober 1912, og i den Begøring om Afskedigelse, som Dr. Mantzius den Gang indsendte til Teaterstyrelsen og Ministeriet, hedder det, „at han kun med yderste Møje og med Anspændelse, ja, Overanspændelse, af alle sine Kræfter har formaaet at gennem-føre sit sceniske Arbejde i den paagældende Sæson (1911—12)“, og saa tilføjer han: „Jeg føler — hvad min Læge i øvrigt for-længe siden har spaaet mig og advaret mig imod —, at en Fortsættelse paa samme Maade vil føre til, hvad Englænderne kalder et break-down. Da min Kunst just beror paa en stærk personlig Indsats og, naar den mister sin nervøse Spændkraft, samtidig mister sin væsentlige Værdi, nødes jeg til at holde op, mens Legen endnu er god.“ Efter denne Skrivelse fik Kultusminister Appel Mantzius til at udsætte Sagen i nogen Tid, da han ønskede, at han skulde blive, men i en senere Skrivelse fra Mantzius siger han, at han efter fornyet Samraad med sin Læge stadig anser det for liggende over hans aandelige og legemlige Kræfter at gennemføre et sammenhængende kunst-nerisk Arbejde, saaledes som Teatret og han selv maatte kunne kræve det og være tjent med det. Nu maa ærede Medlemmer huske paa, at det var et virkeligt uforholdsmæssigt stort Arbejde, der var lagt paa Dr. Mantzius' Skuldre. Ikke alene var han Skue-spiller ved Teatret, men tillige Direktør, og han udførte Arbejdet paa den Maade, at han optraadte meget hyppigt, netop som medvirkende Skuespiller havde han et Arbejde, der var fuldt saa stort som nogen af de andre Skuespilleres. Det i hans Afskedsbegøring, jeg tror, man maa lægge Vægt paa, er Udtrykket „et sammenhæn-

gende kunstnerisk Arbejde“. Det var nem-lig for han Vedkommende ikke saaledes, som det kan være for en Kunstner, der op-træder af og til i Provinsen og har sine Ferier, men det Arbejde, han havde, var saaledes, at han maatte arbejde ogsaa i Ferietiden, et virkeligt stort sammenhæn-gende Arbejde saa godt som uden Frihed. Lægeattesten var udstedt af hans private Læge. Det ærede Medlem fra Vinderup spurgte, om Lægeattesten ikke var udstedt af Teatrets Læge. Undertiden er en saadan Attest udstedt af Teatrets Læge, og det kunde maaske være rigtigt at faa gennem-ført, at den altid blev det; man har jo en Læge, som er ansat ved Teatret. Det er imidlertid ikke alene denne Læge, man hen- vender sig til; naar det drejer sig om Afskeds- begøring, tager man ogsaa Attester fra private Læger, og i dette Tilfælde var Attesten, som sagt, fra Dr. Mantzius' Privat- læge. Han skrev: „at Dr. Mantzius af Hæn- syn til sit Helbred ikke turde paatage sig at udføre regelmæssig Skuespillergørrning i det Omfang, i hvilket det formentlig maa forlanges af en Skuespiller ved det kongelige Teater“. Og saa føjer han til: „Jeg har derfor som hans Læge indtrængende raadet ham til at søge sin Afsked som Skuespiller“. Det var ganske klart, kan jeg se af Forhand- lingen den Gang, at Dr. Mantzius maatte gaa sin Vej af Helhredshensyn. Hvis han vilde blive, vilde der være sket, som han siger, et break-down. Han maatte, hvis han skulde bevare sin Spændkraft, (hvad han kalder sin nervøse Spændkraft til at kunne optrædes som Skuespiller), ud af Forholdet. Han ønskede altsaa sin Afsked og vilde være gaaet sin Vej ogsaa uden Pension. Naar Teatret gav ham Pension, maa jeg overfor det ærede Medlem fra Kolding, der synes at antyde — og der var vist ogsaa lidt af det i det ærede Medlem fra Vinderup's Tale —, at dette faldt paa Statskassen, bemærke, at det er dog kun en Del, som falder paa Statskassen. Den Pension, disse Skuespillere faar, er ikke en almindelig Pension, men udbetales af det kongelige Teaters Alderdomsforsørgelsesfond, og til den bidrager Skuespillerne meget væ- sentligt selv af deres Lønning; naturlig- vis bidrager ogsaa Teaterkassen noget, og for saa vidt falder en Del paa Statskassen. Naar man gik til at give Dr. Mantzius Pension, var det, fordi Teatret stod over- for dette Alternativ: enten at se Dr. Mantzius gaa bort uden Pension og maaske efter en Hviletid, naar han var kommet til Kræfter igen efter sin Nervø- sitet, tage fast Ansættelse ved et privat